

KBS NOORDERPOORT

KBS NOORDERPOORT

Adres Otterdonk 5
5103 GN Dongen
Postbus Postbus 172
5100 AD Dongen

Telefoon (0162) 370 237
Email info@kbsnoorderpoort.nl
Internet www.kbsnoorderpoort.nl

PESTPROTOCOL KBS NOORDERPOORT

Versie september 2008

Dit pestprotocol heeft als doel:

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Onder pesten verstaan wij het langdurig uitoefenen van geestelijk en/of lichamelijk geweld door een persoon of een groep tegen een eenling die niet in staat is zich adequaat te verdedigen.

VOORWAARDEN

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen (de preventieve aanpak). Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Hiervan worden tevens de ouders op de hoogte gesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een curatieve directe aanpak van het probleem.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op onze school zijn 2 vertrouwenspersonen aangesteld: mevr. A. Dankers en mevr. K. Velings.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

OOZAKEN VAN PESTGEDRAG KUNNEN ZIJN:

- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- Een problematische thuissituatie

HOE WILLEN WIJ DAAR OP DE NOORDERPORT MEE OMGAAN?

- Aan het begin van het schooljaar starten we met een project. Daarna bespreken we in de eerste 3 daar op volgende weken een regel. Deze regels komen gedurende het schooljaar regelmatig terug.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies, etc. kunnen aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen en andere vormen van machtsmisbruik.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- ❖ Je mag niet klikken, maar ... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen.

Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen.

Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders.

De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Betrokkenen:

- De pester;
- De gepeste;
- Zwijgende middengroep;
- De leerkracht; signaleren; pedagogische stijl; bespreken van sociale kwesties;
- Ouders; signaleren; gericht zijn op de oplossing van het probleem; overleg met de school;
- Directie en zorgteam; streven naar een veilig klimaat voor alle kinderen en leerkrachten werken aan de preventie van pesten en de aanpak van eenmaal geconstateerde problemen. Directie in faciliterende vorm: er moeten financiële middelen beschikbaar zijn om materialen aan te schaffen; formatieruimte creëren voor IB en de RT om hun bijdrage te kunnen leveren; bevorderen zodat er openheid is over pesten.
- Intern begeleider; beleid vormgeven.
- Het team begeleiden bij het kiezen van een geschikte methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling.
  - ❖ De opzet en de implementatie van een planmatige aanpak van pesten organiseren.
  - ❖ Zorgen voor een goed werkend LVS op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, waardoor zij ook op dit terrein jaar in jaar uit gevolgd kunnen worden.
  - ❖ Draagt zorg voor de implementatie van de gemaakte plannen door vergaderingen uit te schrijven, informatiebijeenkomsten te beleggen voor leerkrachten en ouders, e.d.
  - ❖ Onderhoudt contacten met externe deskundigen.
  - ❖ Zorgt voor overleg binnen de school over een schoolaanpak van pesten, waarbij ernaar gestreefd wordt dat leerkrachten een lijn volgen.
  - ❖ Bevordert dat leerkrachten op een zelfde wijze werken aan een positief klimaat in hun groepen bv. door met de kinderen leefregels af te spreken.
  - ❖ Zorgt ervoor dat door alle mensen in de school bepaalde algemene gedragsregels worden nageleefd, waardoor het voor een ieder prettig is om er te zijn.
  - ❖ Kortom: de interne begeleider organiseert, initieert, zet lijnen uit en bewaakt het proces door het geregeld ter sprake te brengen.
- De RT'er is bij uitstek degene die betrokken is bij de daadwerkelijke hulpverlening aan de kinderen die te maken hebben met pestproblemen.
  - ❖ Zij is in staat om de pestproblemen in kaart te brengen, daarbij rekening houdend met de rol van alle kinderen, de leerkracht en de betrokken ouders.
  - ❖ Haar werkterrein en expertise strekken zich uit over de klassen heen.
  - ❖ Kan als vertrouwenspersoon fungeren tussen de betrokkenen bij het conflict.
  - ❖ I.s.m. de interne begeleider kan een plan van aanpak worden gemaakt, waarbij eerst alle relevante informatie verzameld wordt en vervolgens een strategie wordt gevolgd om tot een oplossing te komen.

Omgangsregels

Gezamenlijk afgesproken omgangsregels die gelden op de Noorderpoort:

Pedagogisch klimaat: Drie regels is genoeg.

(Uit: Praxisbulletin 1, september 2003)

Het uitgangspunt is dat men op een basisschool slechts 3 klassenregels c.q. schoolregels nodig heeft en dat die duidelijkheid veel kinderen kan helpen zich beter aan de basisregels te houden.

Drie basisregels:

De 3 basisregels waar het om gaat, zijn:

- **Regel 1:** een regel voor het omgaan met elkaar.
*Voor groot en klein
zullen we aardig zijn*
- **Regel 2:** een regel voor het omgaan met materialen.
*We zullen goed voor de spullen zorgen
dan zijn ze weer te gebruiken morgen*
- **Regel 3:** een regel voor het bewegen binnen en buiten de school.
Neem alle tijd voor veiligheid

Pestprotocol KBS Noorderpoort

In de hele school staan deze 3 regels centraal. D.w.z. dat je er in groep 1 mee begint en dat de regels ieder jaar aan het begin van het schooljaar (en nog een keer na de kerstvakantie) uitgebreid geïntroduceerd worden. Ter visualisatie maken we gebruik van 3 kapstoktekeningen.

Invoering:

We nemen voor iedere regel een week. We introduceren de regel en praten er ieder dagdeel 5 minuten over.

Vervolgens:

Alle gebeurtenissen die plaats vinden en die met de 3 basisregels te maken hebben worden aan de 3 kapstokregels opgehangen. De beste benadering is om zowel ongewenste als gewenste gebeurtenissen die met de 3 basisregels te maken hebben aan een of meer van de kapstokregels op te hangen (het liefst ook letterlijk).

Individuele aanscherping:

Er zullen toch nog altijd kinderen zijn die moeite blijven houden met die 3 regels. In dat geval is er een individuele aanpak nodig; een persoonlijke kaart voor het kind met daarop de afbeeldingen en/of de schoolregels in basiszinnen. Onder de afbeeldingen worden de concrete dingen genoteerd die het kind deed. In dit geval mag wel het ongewenste gedrag genoteerd worden, omdat het anders niet tot het kind doordringt. Formuleer een en ander steeds direct achter elkaar. En formuleer alles in de 'ik' vorm. Bv. "Ik trakteer bewust op de pen van Carla, maar ik moet juist zorgvuldig met de materialen omgaan".

- Straffen mag: Als anderen last van het kind hebben, moeten er grenzen gesteld worden en een straf gegeven.
- Gewenst gedrag belonen: Het spreekt vanzelf dat het kind (of de groep) geprezen en / of beloofd wordt als het kind (of de groep) het goed doet. Vergeet dus niet om gewenst gedrag te belonen!
- Herinneren: Laat het kind met problemen op dit gebied iedere dag even bij de leerkracht komen en uit het hoofd de 3 regels opzeggen.

Pesten voorkomen. Een planmatige aanpak.

(Uit: tijdschrift voor Remedial Teaching 2001/4, door Koos Bokhorst)

Bestrijding van pesten heeft de meeste kans op succes, wanneer de stappen van planmatig handelen worden gezet op meerdere sporen tegelijk:

Hulp aan de pester, het slachtoffer, de groep, de leerkracht(en), de school, de ouders.

Stap 1: Signaleren (leerkracht).

De opzet van een goed systeem van signalering, waarmee zo adequaat mogelijk pestproblemen opgespoord kunnen worden. Daarbij hoort een uitgebreide dossiervorming waarin de soc. Emotionele ontwikkeling van alle kinderen wordt bijgehouden.

- Leerkrachten dienen in de dagelijkse omgang met hun ll'n alert te zijn op signalen die kunnen duiden op betrokkenheid bij pesten. Vertoont ieder kind gedrag dat past bij zijn soc. Emotionele ontwikkelingsfase? Omdat het slachtoffer van pesten er zelf niet zo snel over zal beginnen, is het goed om kennis te hebben van signalen die erop kunnen wijzen dat hij gepest wordt. Enkele van die signalen zijn:
    - ❖ Het kind heeft last van stemmingswisselingen; soms is het verdrietig, maar soms juist onhandelbaar en overspannen;
    - ❖ Het kind toont tekenen van lichamelijke mishandeling: blauwe plekken, schrammen e.d;
    - ❖ Eigendommen van het kind zijn beschadigd;
    - ❖ Het kind presteert onverwacht onder zijn kunnen;
    - ❖ Het kind trekt zich terug uit contacten;
    - ❖ Het kind wordt door anderen onaardig behandeld;
    - ❖ Het kind zoekt naar de nabijheid van de leerkracht;
    - ❖ Het kind is ongeconcentreerd;
    - ❖ Het kind komt afspraken niet na;
    - ❖ Het kind heeft lichamelijke klachten of het slaapt slecht.
- De pestkop valt mogelijk te herkennen aan de volgende signalen:
- ❖ Het kind is brutaal tegen andere kinderen of volwassenen;
  - ❖ Het kind toont tekenen van betrokkenheid bij vechten, door bv. gescheurde kleding;
  - ❖ Het kind spreekt vaak over vechtpartijen met anderen;
  - ❖ Het kind heeft een aantal volgers bij zich, die doen wat hij zegt;

Pestprotocol KBS Noorderpoort

- ❖ Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen;
- ❖ Het kind kan slecht tegen kritiek.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ❖ Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- ❖ zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- ❖ een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- ❖ briefjes doorgeven
- ❖ beledigen
- ❖ opmerkingen maken over kleding
- ❖ isoleren
- ❖ buiten school opwachten, slaan of schoppen
- ❖ op weg naar huis achterna rijden
- ❖ naar het huis van het slachtoffer gaan
- ❖ bezittingen afpakken
- ❖ schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht.

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Vooral het tegelijk voorkomen van enkele van deze signalen zou de leerkracht extra oplettend moeten maken. Het allerbelangrijkste is natuurlijk dat hij zijn kinderen goed "kent" en merkt wanneer het kind gedrag vertoont dat niet bij hem past.

- Op de tweede plaats is een systematische verzameling van II. gegevens met behulp van een zorgvuldig samengesteld LVS van belang:
  - ❖ Groep 1-2; PRAVOO peilpunten.
  - ❖ Groep 3 t/m 5: PravooGedragsKaart.
  - ❖ Groep 6 t/m 8; SchoolVragenlijsten.
  - ❖ Eventueel andere gedragsvragenlijsten: LICOR, OVSO, LBSA.
- Niet alleen gegevens over individuele kinderen zijn van belang het is nuttig daarnaast gegevens te verzamelen over de groep als geheel, inclusief de leerkracht:
  - ❖ Groep 1-2; PRAVOO peilpunten.
  - ❖ Groep 3 t/m 8; sociometrische methoden; sociogram.
  - ❖ Eventueel andere methoden; vragenlijsten voor kinderen (o.a. pest-test van Van der Meer).
- Het letten op signalen, die komen van de leerkracht en de ouders. Een sensitieve houding naar elkaar is nodig om signalen op te kunnen pikken, die wijzen op problemen in de omgang met de groep.
- Ten slotte zij vermeldt dat voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de signalen. Het is van belang om hierover in overleg te treden met een vertrouwenspersoon (of directie, RT, IB).

Stap 2: De diagnostische fase (RT / IB'er).

Alle factoren die een rol spelen worden in kaart gebracht. Het gaat er om zoveel mogelijk gegevens te verzamelen betreffende de betrokken II'n in de groep, de groep als geheel, de leerkracht en de thuissituatie.

- Gegevens uit het II. dossier, uit de groepsdossiers en over de leerresultaten.
- Explorerend onderzoek; "wat werkt tegen" en "wat werkt mee".
  1. Observeren van de groep in verschillende situaties; interactiepatronen in de klas / van de leerkracht met de klas.
  2. SVIB.
  3. Invullen vragenlijsten / checklists voor zowel de leerkracht als de leerlingen.
  4. Voeren van gesprekken met leerkracht en leerlingen.
- Ten slotte is het van belang om na te gaan of er op school voldoende gedaan is aan het voorkomen van het probleem:
  - ❖ Zijn er duidelijk gezamenlijk afgesproken omgangsregels.
  - ❖ Situatie gebonden bv. een klas die een jaar moet doorbrengen in een lokaal dat te klein of te onrustig gelegen is.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Stap 3: De aanpak van pestproblemen.

- De organisatie:

Nadat het probleem in kaart is gebracht, kan een handelingsplan opgesteld worden, gericht op de dader, het slachtoffer, de groep als geheel en mogelijk ook op de leerkracht en de ouders (RT en IB). Hierbij zal rekening moeten gehouden worden met de mogelijkheden die de school biedt. Mogelijk worden meerdere handelingsplannen tegelijk en in onderlinge samenhang geformuleerd, waarbij ieder plan zich richt op een van de betrokkenen. Onderdelen van dit plan zijn: een beschrijving van de beginsituatie, concreet geformuleerde doelen, een aanduiding van de leerinhoud en te gebruiken methoden, een beschrijving van de organisatie van de uitvoering en tenslotte een aanduiding van het tijdstip en de manier waarop de hulpverlening geëvalueerd zal worden. Bij de aanpak van pestproblemen in school zijn meerdere personen betrokken. Hoe beter de onderlinge afspraken en taakverdeling gemaakt worden, hoe meer kans van slagen het handelingsplan zal hebben. De belangrijkste rol zal hierbij zijn weggelegd voor de leerkracht zelf, maar hij kan gesteund worden door anderen. De interne begeleider zal dan vooral betrokken zijn bij de hulp die zich richt op de groep als geheel en mogelijk ook bij de begeleiding van de leerkracht. De remedial teacher zal hoofdzakelijk de individuele gesprekken voeren met het slachtoffer, de dader en de andere betrokken kinderen. De directie richt zich op eventuele beleidsmaatregelen op schoolniveau, die in de aanpak betrokken moeten worden. In onderling overleg worden contacten gelegd en onderhouden met de ouders en indien nodig met externe deskundigen, zoals van bijv. de Schoolbegeleidingsdienst.
- De inhoud:
  - ❖ Hulp aan slachtoffer en dader:

De hulp aan het slachtoffer en de dader zal voor een groot deel plaats vinden d.m.v. gesprekken.

Het kind moet het gevoel hebben vrijuit te kunnen spreken over zaken die voor hem zeer ingrijpend kunnen zijn. Andere voorwaarden voor een gesprek zijn: respect voor de eigenheid van het kind en rekening houden met de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Er is een luisterende houding nodig van de Rter. Ook van de kant van de Rter is warmte, respect en belangstelling voor de ander belangrijk. Een accepterende houding is zowel in het gesprek met een slachtoffer als met een dader voorwaarde. De doelstelling moet immers zijn om het kind verder te helpen en het pesten te stoppen. In het gesprek moet het kind merken dat het gehoord wordt en dat de voorgestelde stappen voor de oplossing aansluiten bij wat hij denkt en voelt. Het is zaak om een gesprek ontspannen te voeren; een kind dat zich op zijn gemak voelt zal gemakkelijker over zijn gevoelens en gedachten spreken. Bij jonge kinderen kan dat bv. al spelende gebeuren. Samen met het kind kunnen dan stappen besproken worden die de oplossing van het pestprobleem dichterbij brengen. Dat kan inhouden, dat het kind extra oefening krijgt in sociale vaardigheden. Het slachtoffer kan leren hoe hij zich weerbaarder op kan stellen, de dader hoe hij zich meer in de gevoelens van de ander kan verplaatsen. Hierbij kunnen op de school aanwezige programma's voor de sociaal-emotionele ontwikkeling goede hulpmiddelen zijn. Voor onze school zijn dat:

    - 'Beter omgaan met jezelf en de ander'.
    - 'Henkie' .
    - 'Klassenbouwers'.
    - 'Interactiewijzer'.

Samen met het kind worden afspraken gemaakt, die daarna in een aantal vervolggesprekken weer geëvalueerd kunnen worden. Het is goed om hierbij te bedenken dat de totale aanpak van pestproblemen langere tijd kan duren en dat er meerdere gesprekken nodig zullen zijn, onder andere omdat er zoveel personen bij betrokken zijn en er vaak al een hele geschiedenis aan vooraf is gegaan. Veranderingen kunnen daarom langzaam gaan.
  - ❖ Hulp aan de groep:

Omdat pestproblemen voorkomen in de context van de groep, is het nodig om in de aanpak de hulp ook op de groep te richten. Wanneer de kinderen in de klas betrokken worden bij de oplossing van de problemen, is de kans groter dat het pesten niet voor even, maar voor langere tijd verdwijnt. Een programma, dat ervan uitgaat dat alle kinderen in de groep verantwoordelijkheid dragen voor de sfeer, is de 'No blame approach'. Bij deze benadering wordt de schuldvraag niet gesteld, maar richt de aandacht zich op het vinden van manieren waarop ieder kind kan bijdragen aan de oplossing. Dit betekent dat er geen

Pestprotocol KBS Noorderpoort

straffen zullen plaatsvinden. Elk kind kan vrijuit spreken, zonder bang te hoeven zijn voor nadelige gevolgen voor zichzelf.

Wanneer de leerkracht een pestprobleem signaleert, formeert hij een groepje van zogenaamde 'tutoren', bestaande uit enkele kinderen uit de klas van het slachtoffer. Met deze kinderen worden praktische afspraken gemaakt over manieren om het probleem aan te pakken, zoals het slachtoffer betrekken bij het spel, praten met het slachtoffer e.d. De tutoren voeren vervolgens gedurende enige tijd zelf deze afspraken uit. Na een periode van enkele weken bespreekt de leerkracht met de kinderen het effect van hun acties en worden nieuwe afspraken gemaakt. Na een aantal keren wordt een slotevaluatie gehouden door de leerkracht, de kinderen van het tutorgroepje en het slachtoffer.

Wanneer de No Blame Approach door de gehele school wordt ingevoerd, betekent dat dat alle kinderen en leerkrachten vertrouwd raken met de werkwijze en daarmee wordt de kans op succes groter. Het is echter ook goed mogelijk dat ervoor gekozen wordt om de gesprekken door een remedial teacher of intern begeleider te laten uitvoeren, bijvoorbeeld wanneer de leerkracht zichzelf teveel bij de pestproblematiek betrokken voelt.

- ❖ **Andere maatregelen:**

Pestproblemen vinden plaats in een groep en hebben te maken met de sfeer die daarin heerst. De leerkracht is daarom vanzelf nauw bij het probleem betrokken. In gesprekken met hem / haar kan de intern begeleider inzicht krijgen in de wijze waarop hij met het pesten in zijn groep omgaat en meer in het algemeen hoe zijn / haar omgang met de klas is. De hulpverlening kan zich vervolgens richten op een verbetering van het algehele klassenklimaat of op gerichte aanwijzingen om het pesten aan te pakken.

Ook kan de interne begeleider de leerkracht informatie geven over pesten en adviezen geven.

Er kunnen video-opnamen gemaakt worden om de effecten van genomen maatregelen na te gaan. Bij de begeleiding van de leerkracht geldt eveneens dat een goede onderlinge relatie noodzakelijk is.

- ❖ **Hulp aan ouders:**

Ouders worden vooral geholpen door de wetenschap dat de school er alles aan doet om het pesten tegen te gaan. Dat moet blijken uit maatregelen op individueel-, groeps- en schoolniveau. Wanneer hun kind betrokken is bij pesten zijn er gesprekken nodig, waarin ze hun bezorgdheid kunnen uitspreken en waarin goed naar ze geluisterd wordt. De school moet vervolgens aangeven welke concrete stappen worden ondernomen om de problemen aan te pakken, zonodig met hulp van de ouders zelf.

Daarnaast is het zinvol om regelmatig informatie te geven over het schoolbeleid t.a.v. pesten bijvoorbeeld in de schoolkrant of via ouderavonden.

- ❖ **Het schoolteam:**

In vergaderingen van het schoolteam zal het pedagogisch klimaat een altijd terugkerend thema moeten zijn. Een school waarin hierover duidelijke afspraken bestaan en die regels heeft geformuleerd die ook worden nageleefd, bevordert een klimaat waarin pestproblemen minder snel zullen ontstaan. Goede procedures en duidelijkheid over de aanpak van pesten dragen bij aan het verminderen van de ernst van pestproblemen, zodra ze zich voordoen.

Tot slot

Pesten is van alle tijden en komt op alle scholen voor. Deze wetenschap moet ertoe leiden dat het voortdurend een onderwerp van aandacht blijft. Een goede informatievoorziening naar alle betrokkenen en goede regels en afspraken kunnen veel leed voorkomen. De school behoort een plaats te zijn waar kinderen en volwassenen veilig zijn.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Bijlage 1:

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. (Ook bij ruzies van buiten school die in school doorsudderen). De 3 afgesproken omgangsregels die gelden op de Noorderpoort geven hier duidelijkheid over.

De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in het kinderdagboek genoteerd. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

CONSEQUENTIES

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In een dergelijk geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag:

FASE 1:

- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem. Voor meer voorbeelden van afspraken en/of schriftelijke opdrachten zie "Straffenoverzicht" Bob van der Meer.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om, samen met de school een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het II. dossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Na bespreking in het zorgteam wordt bij aanhoudend pestgedrag deskundige hulp ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. Binnen WSNS is er een mogelijkheid om een BAO – BAO verwijzing te regelen.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (voor dit protocol en de procedurele zorgvuldigheid verwijzen wij u naar de schoolgids).

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Bijlage 2:

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Bespreking in het zorgteam. Eventueel inschakelen externe hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

• Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
• Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
• Excuses aan laten bieden.
• Leerling laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
• Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
• Kinderen leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
• Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
• Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
• Bespreking in het zorgteam. Event. Inschakelen externe hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Bijlage 3:

ADVIEZEN AAN DE OUDERS VAN ONZE SCHOOL:

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Pestprotocol KBS Noorderpoort

Bijlage 4:

STOP DIGITAAL PESTEN

Gepest worden via chatten, MSN, e-mail of sms, het kan jou ook overkomen!

Digitaal pesten komt steeds vaker voor. Bij digitaal pesten weet je vaak niet wie de pester is. Het pesten doet extra pijn, omdat het op school gebeurt en thuis doorgaat en andersom. Niemand die merkt dat jij op jouw computer gepest wordt. Zorg dat jij lekker kunt msn-en, surfen, mailen, downloaden en gamen!

Wees verstandig!

- Gebruik altijd een schuilnaam.
- Houd je wachtwoord en inlognamen geheim. Vertel ze aan niemand.

Word je gepest?

- Blokkeer degene die je het bericht stuurt. Weet je niet hoe dat moet? Vraag dan hulp!
- Negeer pest-mails/sms/chat. Stuur geen email terug. Zo krijgt de pester geen aandacht! Als de pester geen aandacht krijgt, stopt hij vaak. Als er iets vervelends gebeurt in de chat, ga dan weg en log eventueel opnieuw in met een andere schuilnaam.
- Mensen in een slechte bui, schelden soms zomaar tegen iedereen. Dat schelden is niet altijd tegen jou persoonlijk bedoeld.
- Verzamel bewijzen: als de pester jou al heel lang pest, met heel vervelende dingen, dan helpt negeren vaak niet meer zo goed. Dan moet je bewijzen verzamelen van de pest mailtjes. Maak dan printjes van de pesterijen. Die bewijzen kun je dan aan je ouders of je leraar laten zien.
- Praat erover. Met je vrienden, ouders of juf/meester. Als je ouders of juf/meester niks weten van internet of sms, probeer dan toch uit te leggen hoe het pesten gaat.
- Als het pesten toch maar steeds doorgaat en als je wordt bedreigd, dan kun je ook naar de politie gaan. Je kunt dan aangifte doen.
- Ga niet terugpesten, dan wordt het allemaal nog veel erger.
- Vergeet niet: Het is niet jouw schuld dat je wordt gepest!

Word zelf geen pester op internet!

- Tel tot tien als je ergens geïrriteerd over bent. Zeg geen dingen waar je later spijt van kunt krijgen.
- Een grapje hoeft niet altijd als een grapje over te komen. Vraag je af of jij het een leuke grap zou vinden als het jou zou overkomen.
- Zet geen informatie over anderen op je eigen homepage, ook niet voor de grap. Een ander kan daar veel problemen mee krijgen.
- Blijf aardig en vriendelijk tegen elkaar. Als je denkt dat een ander niet aardig is, vraag dan eerst wat die ander bedoelde voor je je conclusie trekt. Mailtjes of sms-jes kunnen snel verkeerd begrepen worden.

Op de volgende website van het ministerie kun je meer informatie vinden:

- www.stopdigitaalpesten.nl